

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 21. decembra 2015. godine
Ref. br.:RK872/15

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI173/14

Podnosilac

Staja Savić

**Ocena ustavnosti odluke KPCC/D/C/264/2014 Komisije za imovinske
zahteve Kosova od 21. oktobra 2014. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Staja Savić iz Uroševca, sa trenutnim prebivalištem u Kraljevu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku KPCC/D/C/264/2014 Komisije za imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu: KIZK) od 21. oktobra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti odluke KPCC/D/C/264/2014 KIZK od 21. oktobra 2014. godine u vezi sa zahtevom podnosioca za privatnu imovinu KPA 15121 od 1. septembra 2006. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 1. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 17. decembra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.
7. Dana 22. maja 2014. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva i od njega se tražilo da popuni formular zahteva i podnese dodatna dokumenta relevantna za njegove tvrdnje.
8. Dana 16. januara 2015. godine, podnosilac je popunio formular zahteva i podneo dodatna dokumenta.
9. Dana 19. februara 2015. godine, podnosilac je podneo dodatna dokumenta, uključujući odluku KIZK koja se odnosi na njegov zahtev o privatnoj imovini.
10. Dana 15. septembra 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva KAI i tražio informacije o statusu zahteva podnosioca.
11. Dana 18. septembra 2015. godine, KAI je podnela dodatna dokumenta i informacije o statusu zahteva podnosioca.
12. Dana 25. septembra 2015. godine, kopija zahteva je poslata Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora).
13. Dana 30. septembra 2015. godine, Posebna komora je obavestila Sud da podnosilac zahteva nije izjavio žalbu.
14. Dana 10. novembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

15. Dana 20. marta 1992. godine, podnosilac zahteva je, kao rukovodilac preduzeća "ENIGMA" iz Uroševca, zaključio ugovor sa preduzećem DPT "TRGOPROMET", takođe iz Uroševca. Ugovor je overen u Opštinskom sudu u Uroševcu i propisuje da podnosilac zahteva pozajmljuje određen iznos novca DPT "TRGOPROMET", koji mu mora biti vraćen do 10. aprila 1992. godine, da će kao garanciju za vraćanje kredita propisanog datuma DPT "TRGOPROMET" uložiti kao hipoteku, neiskorišćeni magacinski prostor u površini od 52 m² u Prištini, da u slučaju da DPT "TRGOPROMET" ne vrati kredit u određenom roku podnosilac zahteva ima pravo da proda magacinski prostor pod hipotekom i da je Privredni sud u Prištini nadležan organ u slučaju bilo kakvog spora između stranaka u ovom ugovoru.
16. Izgleda da DPT "TRGOPROMET" nije vratilo kredit podnosiocu zahteva prema uslovima propisanim u ugovoru. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Privrednom sudu u Prištini, zahtevajući da bude priznat kao vlasnik hipoteke, magacinskog prostora u Prištini.
17. Dana 28. jula 1992. godine, Privredni sud u Prištini je presudom VI. P. br. 3851/92 usvojio tužbeni zahtev podnosioca, potvrđujući da je podnosilac vlasnik hipoteke, magacinskog prostora, da je DPT "TRGOPROMET" obavezno da preda u posed i nesmetano korišćenje hipoteku, magacinski prostor, u roku od osam (8) dana pod pretnjom prinudnog izvršenja i da DPT "TRGOPROMET" mora nadoknaditi podnosiocu zahteva troškove sudskog postupka. Privredni sud je obrazložio da je nesumnjivo da je *inter alia* na osnovu izvedenih dokaza, magacinski prostor bio pod hipotekom, da DPT "TRGOPROMET" nije vratilo kredit podnosiocu zahteva i da je, u skladu sa ugovorom zaključenim između stranaka, podnosilac stekao pravo da prenese sporni magacinski prostor u svoje vlasništvo.
18. Na osnovu dokumenata koja se nalaze u zahtevu, izgleda da je podnosilac između 1992. i 1999. godine koristio i obnovio magacinski prostor, koji mu je prethodno dat prema uslovima iz ugovora i prema gore navedenoj presudi Privrednog suda. Tokom 1998-1999 godine, počeo je rat na Kosovu i podnosilac zahteva je, zajedno sa svojom porodicom, izbegao u Republiku Srbiju.
19. Dana 1. septembra 2006. godine, podnosilac je podneo zahtev KAI za privatnu imovinu KPA15121, navodeći da je njegova privatna imovina izgubljena usled okolnosti nastalih tokom 98/99 na Kosovu, da je izgubio svoju imovinu 12. juna 1999. godine, da je vlasnik magacinskog prostora u Prištini u skladu sa ugovorom od 20. marta 1992. godine, da je njegova imovina trenutno uzurpirana od strane trećeg lica i da mora primiti nadoknadu, jer se njegova imovina koristi od 1999. godine bez njegovog pristanka. Podnosilac zahteva je priložio i rešenje Privrednog suda u Prištini od 22. avgusta 1996. godine o registraciji imovine.
20. KIZK, organ u okviru KAI, nije odlučio o zahtevu podnosioca do 21. oktobra 2014. godine. U tom vremenskom periodu, podnosilac zahteva se žalio zbog prekomernog trajanja postupaka pred UNHCR-om, EULEX-om, Vladom

Kosova, uložio je nove žalbe pred KAI i na kraju je 1. decembra 2014. godine podneo zahtev Sudu. KAI je odgovorila podnosiocu zahteva da ne mogu da reše njegov zahtev, jer se veliki broj nerešenih slučajeva, oko 43 000, nalazi na čekanju i da će se njegov zahtev razmatrati prema redosledu zahteva podnetim pred KAI.

21. Dana 21. oktobra 2014. godine, KIZK je odlukom KPCC/D/C/264/2014 utvrdila da podnosilac zahteva nije izgubio mogućnost da iskoristi imovinsko pravo usled sukoba nastalih 1998-99. godine, već zbog kasnijeg procesa privatizacije i zbog toga njegov zahtev ne spada u nadležnost KIZK i stoga je odbačen. Odlukom KIZK je, takođe, utvrđeno da u roku od trideset (30) dana od dana kada KAI obavesti stranke o odluci KIZK o zahtevu, stranka može preko Izvršnog sekretarijata KAI da uloži Vrhovnom sudu Kosova žalbu na tu odluku. Žalba se može uložiti na osnovu pogrešne primene materijalnog i procesnog prava i zbog nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja.
22. Navedena odluka KIZK, u svom relevantnom delu, glasi:

„Zahtevi br. 10676, 11322 i 15121 navedeni u delu D priložene liste su podneti od strane relevantnog podnosioca zahteva u svojstvu nosilaca imovinskog prava. U svim ovim zahtevima, podnosioci zahteva su tvrdili da su oni ili njihove porodice izgubili tražene imovine kao rezultat sukoba nastalih tokom 1998 – 99. godine. zvršni sekretarijat je obezbedio informacije da su tražene imovine imovina različitih društvenih preduzeća („DP“) i kao takve su bile pod administracijom Kosovske agencije poverenja, a kasnije, 2002. godine, pod administracijom njenog naslednika, Kosovske agencije za privatizaciju. Prema zastupniku KAP, komercijalne imovine, koje pripadaju tim DP, sada su privatizovane ili se nalaze u postupku likvidacije. Nakon toga, Izvršni sekretarijat je potvrdio da su imovine tražene u zahtevima br. 10676 i 15121 sada prodate trećem licu putem procesa privatizacije”.

Relevantne zakonske odredbe

UNMIK UREDBA BR. 2006/50 O REŠAVANJU ZAHTEVA KOJI SE ODOSE NA PRIVATNU NEPOKRETNU IMOVINU, UKLJUČUJUĆI POLJOPRIVREDNU I KOMERCIJALNU IMOVINU

Poglavlje IV Pravo na žalbu Član 12

Žalbe

12.1 U roku od trideset (30) dana od dana kada Kosovska agencija za imovinu obavesti strane o odluci Komisije o zahtevu, strana može preko Izvršnog sekretarijata Kosovske agencije za imovinu da podnese Vrhovnom sudu Kosova žalbu na tu odluku.

12.2 Osim ako je drugačije predviđeno u ovoj Uredbi ili u administrativnom naređenju za sprovođenje ove Uredbe, odredbe Zakona o upravnom

postupku primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na žalbene postupke pred Vrhovnim sudom.

12.3 Žalba može da bude podneta na osnovu toga:

(a) Što odluka sadrži fundamentalnu grešku ili ozbiljnu pogrešnu primenu važećeg materijalnog i proceduralnog prava; ili

(b) Što je odluka zasnovana na pogrešnom ili nekompletnom utvrđivanju činjenica.

Komentari KAI

Relevantni deo odgovora KAI (vidi: stav 12 gore) u vezi sa statusom zahteva podnosioca glasi: "Komisija je nakon razmatranja spisa predmeta, odlukom KPCC/D/C/264/2014 od 21.10.2014. godine, odlučila da se zahtev, podnet od strane g. Savića, odbaci, jer je bio van nadležnosti Komisije. Odlukom Komisije su obaveštene stranke u postupku, dok je podnosilac zahteva, g. Stajo Savić, uložio žalbu na odluku Komisije. Želimo da vas obavestimo da se žalba koja je uložena od strane g. Savića, prema standardnim postupcima, trenutno prevodi, a zatim će se dostaviti Vrhovnom sudu Kosova, Žalbenom veću Kosovske agencije za imovinu radi donošenja odluke".

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva tvrdi: "Kosovska imovinska agencija, Zahtev za privatnu imovinu KPA 15121 od 1.9.2006. god., Dardanija Kičma 5/9 magacinski prostor 52 m2 ruiniran, nakon rekonstrukcije dobijeno je 104 m2 poslovne prostorije, lokal u prizemlje i Galerija sprat, do današnjeg dana moj zahtev nije rešen 15 godina, uzurpator bezpravno koristi moj poslovni prostor, koji izdaje u zakup zahvaljujući tome što Kosovska imovinska agencija odugovlači sa rešavanjem imovinskih odnosa u kojima nema ništa sporno osim dobre volje".
24. Kada je reč o tvrdnji o prekomernom odugovlačenju postupka, podnosilac zahteva navodi: "Po Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i sloboda po Ustavu Kosova Čl. 22 stav 1, član 6 šest EKLJP ugrožena su moja imovinska, ljudska i prava na slobodu, ugroženo mi je pravo na raspravu u razumnom roku".
25. Pored toga, podnosilac zahteva traži od Suda: "Želim da mi se moj lokal koji se nalazi u Prištini u naselju Dardania, Kičma 5/9 vrati u moje vlasništvo, on mi je jedina imovina od koje sam izdržavao svoju petočlanu porodicu i on se nalazi u mom vlasništvu od 1992 god u čiju sam rekonstrukciju uložio ogromna sredstva, dok ja sa svojom petočlanom porodicom živim milostinje i pomoći i sa porodicom imam status raseljeno lica ja sam Državljanin Kosova i želim da se vratim na Kosovo a moju imovinu koristi M. S. iz Prištine lični br. 1005470168 lična karta izdata u Prištini 3.3.2005".

26. Što se tiče iscrpljenja pravnih sredstava, podnosilac zahteva navodi: *“Ne postoji druga žalba, Jedino Kosovskoj imovinskoj agenciji, Zahtev za privatnu imovinu KPA 15121 od 1.9.2006. ja sam smatrao da je KPA jedina Državna institucija koja je zadužena za rešavanje imovinskih odnosa ja sam neuk čovek i nisam mogao da koristim druge pravne lekove jer zato nisam imao sredstava“.*
27. Konačno, podnosilac zahteva traži da Sud *“utvrdi da je odluka KIZK neustavna“.*

Prihvatljivost zahteva

28. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.
29. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:
- “Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*
30. Sud se poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:
- „Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.*
31. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje propisuje:
- (1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:
- ...
b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke...“.
32. U ovom slučaju, Sud primećuje da je zahtev podnosioca o privatnoj imovini, što dokazuje odgovor KAI i Posebne komore, dostavljen Žalbenom veću KAI pri Vrhovnom sudu na dalje razmatranje.
33. Iz toga proizilazi da je zahtev prevremeno podnet Sudu. Bez obzira na to, podnosilac zahteva traži da Sud *“proglasi odluku KIZK neustavnom”.*
34. Takvim zahtevom podnosilac na jedan način traži od Suda da ga oslobodi od iscrpljivanja svih pravnih sredstava propisanim Ustavom i Zakonom.
35. U tom smislu, Sud smatra da kako bi se podnosilac zahteva oslobodio od obaveze da iscrpi sva pravna sredstva koja su za njega obavezna, on treba da pokaže: i) da je pravno sredstvo zaista iscrpljeno ii) da pravno sredstvo nije bilo odgovarajuće i efikasno u vezi sa njegovim slučajem i iii) da su postojale posebne okolnosti za oslobađanje podnosioca od zahteva da iscrpi sva pravna sredstva. Na osnovu dokumenata koji se nalaze u zahtevu, ne postoji ništa što ukazuje na to da podnosilac zahteva ispunjava uslove da bude oslobođen od iscrpljenja svih pravnih sredstava u njegovu korist (vidi, na primer: slučaj br.

KI116/14, podnosilac zahteva: *Fadil Selmanaj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 19. januara 2015. godine).

36. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi: slučaj KI41/09, podnosilac zahteva: *AAB-RIINVEST Univerzitet D.D.D., Priština*, Rešenje o neprihvatljivosti od 21. januara 2010. godine, i *mutatis mutandis*, vidi: slučaj ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, ESLJP, odluka od 28. jula 1999. godine).
37. Sud ponavlja da ne može da zameni svoje nalaze sa nalazima redovnih sudova ili drugih javnih organa u Republici Kosovo; princip supsidijarnosti je veoma važan, jer pruža priliku podnosiocu zahteva da pokrene pitanje činjenica i zakona pred redovnim sudovima; a što se tiče činjeničnih i zakonskih pitanja, redovni sudovi su obavezni prema Ustavu i zakonu da utvrde takva pitanja (zakonitost i činjenice) koja, međutim, nisu u nadležnosti ovog Suda.
38. Stoga, Sud smatra da ne može da istražuje suštinu zahteva podnosioca ne dovodeći u pitanje ishod postupka pred Vrhovnim sudom.
39. Imajući u vidu sve gore navedeno, Sud smatra da je zahtev podnosioca preuranjen.
40. Iz toga proizilazi da zahtev mora da se proglašeni neprihvatljivim, jer nisu iscrpljena sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, 10. novembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama i objavi u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i
- III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi